

האירועים הבטחוניים העיקריים בצפון
עד 15 למאי 1948

● קרב משמר-העמק
4-15 אפריל 1948

הפיקוד: פּוֹזֵי קוּוֹקְגֵי וְשִׁיבֵי וְהַאֲבֵי (דרוזי)
היעד: חסימת התחבורה היהודית בכביש
ואדי-מילח (יקנעם-זכרון), ופריצה לחיפה.
סיוע לערבים-בארטילריה. המפקד היהודי:
יצחק שדה

● קרב רמת-יוחנן
12-16 אפריל 1948

פְּנִימֵת קוּוֹקְגֵי לַמְּפַקֵּד הַגָּדוֹד הַדְּרוּזִי בַשְּׁפָרֵעַם
לפעול כדי להקל על הלחץ בגזרת משמר-
העמק. הסיים: הסכם לאי-התקפה בין
הדרוזים ליהודים.

● כיבוש חיפה
21-22 אפריל 1948

העיר "המעורבת" השניה שנכבשה לאחר
טבריה ^(17-18 אפריל) השכונות הערביות: ואדי נַסְנַאס,
ואדי צֵיבֵי, העיר-התחתית, חֵלִיסָה.

● כיבוש צפת
10-12 מאי 1948

כיבוש מוקדם (1 מאי) של **עין-זיתים ובירקה**
ע"י הפלמ"ח ופתיחת "מיסדרון" לרובע היהודי
לאחר הטיהור, נעצבו שאר הכפרים הערביים.

● "מיבצע-יפתח"
15 אפריל-15 מאי 1948

טיהור כל רצועת הגליל-המזרחי ועמק
החולה ויצירת רֶצֶף טריטוריאלי יהודי
מגנוסר ועד למטולה ומהירדן ועד רגלי
הר-מירון. המפקד: **יגאל אלון**.

● "מיבצע-בן-עמי"
13-14 מאי 1948

היעד: פריצת הדרך מחיפה לנהריה
והבקעה לחניתא וליחיעם שהיו מנותקות.
התוצאה: שיחרור הגליל-המערבי. המפקד:
משה פרמל.

אפיקי הפעילות הצבאית עד 15 למאי 1948:

- טרור ערבי בערים "המעורבות" והתקפות על שכונות יהודיות.
- המלחמה על השליטה בדרכים.
- ביזור רֶצֶף הישובים היהודיים (מרץ 1948).
- פעילות התקפית יהודית.

נתוני תעלת סואץ (שנות ה-90)

(SUEZ)

פתיחה: 1869

קיצורי דרך: לונדון-בומביי: 6,250 ק"מ
 " " : במקום: 10,700 "
 42% קיצור במארסיי-ליבוטיה

חסימה אחרונה: 5.6.1967 - 5.6.1975 = 8 שנים

5,500 ק"מ לעומת
 20,000 ק"מ סביב
 אפריקה.
 363% קיצור

✓ אורך מירבי - 195 ק"מ (163 ק"מ/נסח)

✓ עומק מנסימלי - 20 מ' (בהתחלה: 8 מ')

✓ רוחב (1991) - 365 מ' (" : 100-150 מ')

✓ זמן מעבר - 15 שעות
 מיטען מירבי: 150,000 ט' (בעבר: 60,000 ט')
 או 370,000 ט' ספינה ריקה.

ערי התעלה:

פֹּרְט־סַעִיד

1937 - 125,000 ט'

1960 - 250,000 ט'

1986 - 370,000 ט'

1996 - 430,000 ט'

איסמאעליה

1960 - 116,000 ט'

1976 - 146,000 ט'

1986 - 214,000 ט'

1996 - 268,000 ט'

סואץ

1937 - 50,000 ט'

1960 - 200,000 ט'

1986 - 274,000 ט'

1996 - 340,000 ט'

כבלה:

• תובלת טחורות

(דו-פיונית)

ב-1967 - 242 מיליון טון

ב-1988 - 260 " "

• תובלת נפט:

ומוצרין

(מדרום לצפון)

ב-1966 - 194 מיליון טון

ב-1988 - 57 " "

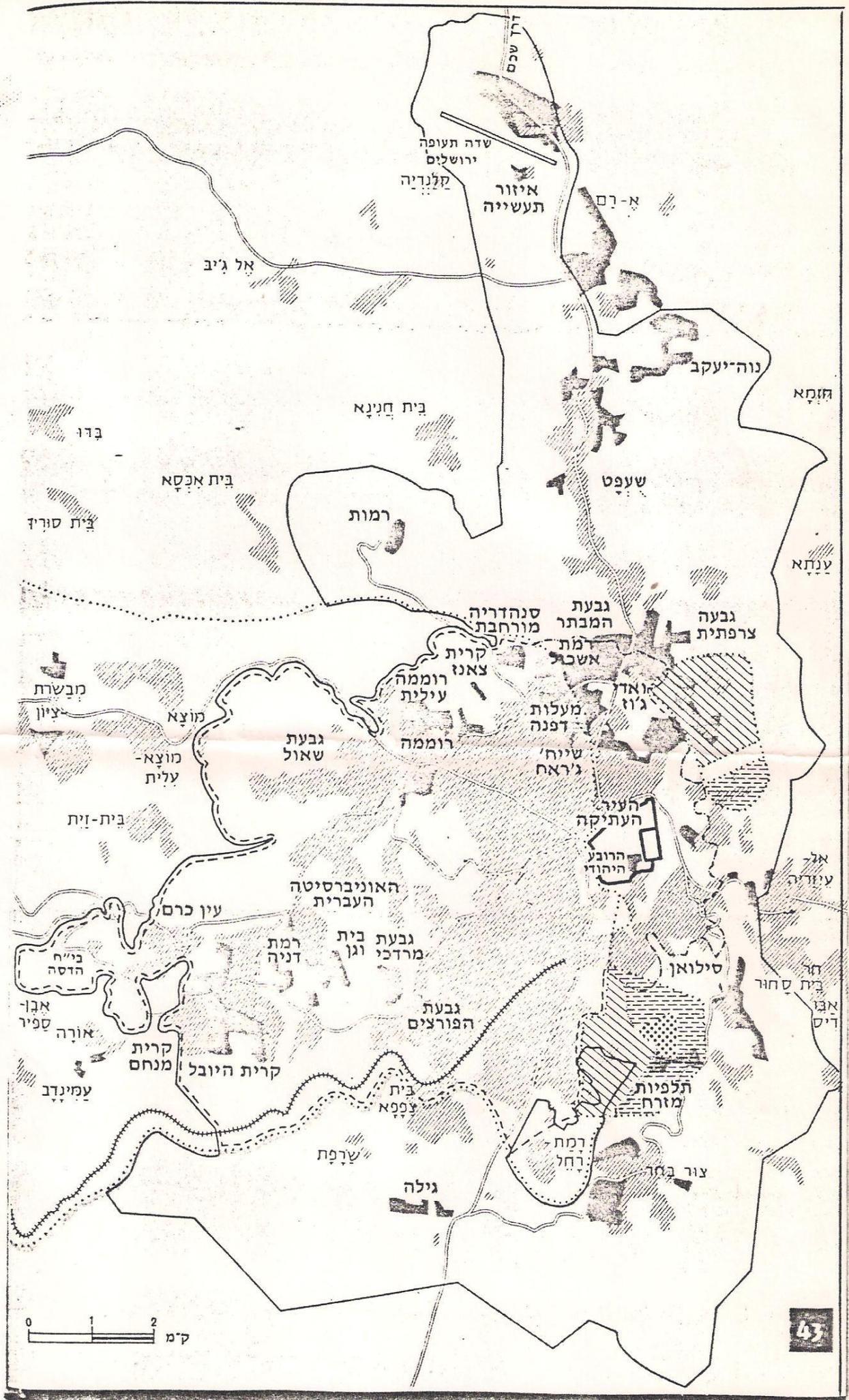
הסיבות: (1) תוספת צינורות נפט
 (2) מיכליות-ענק

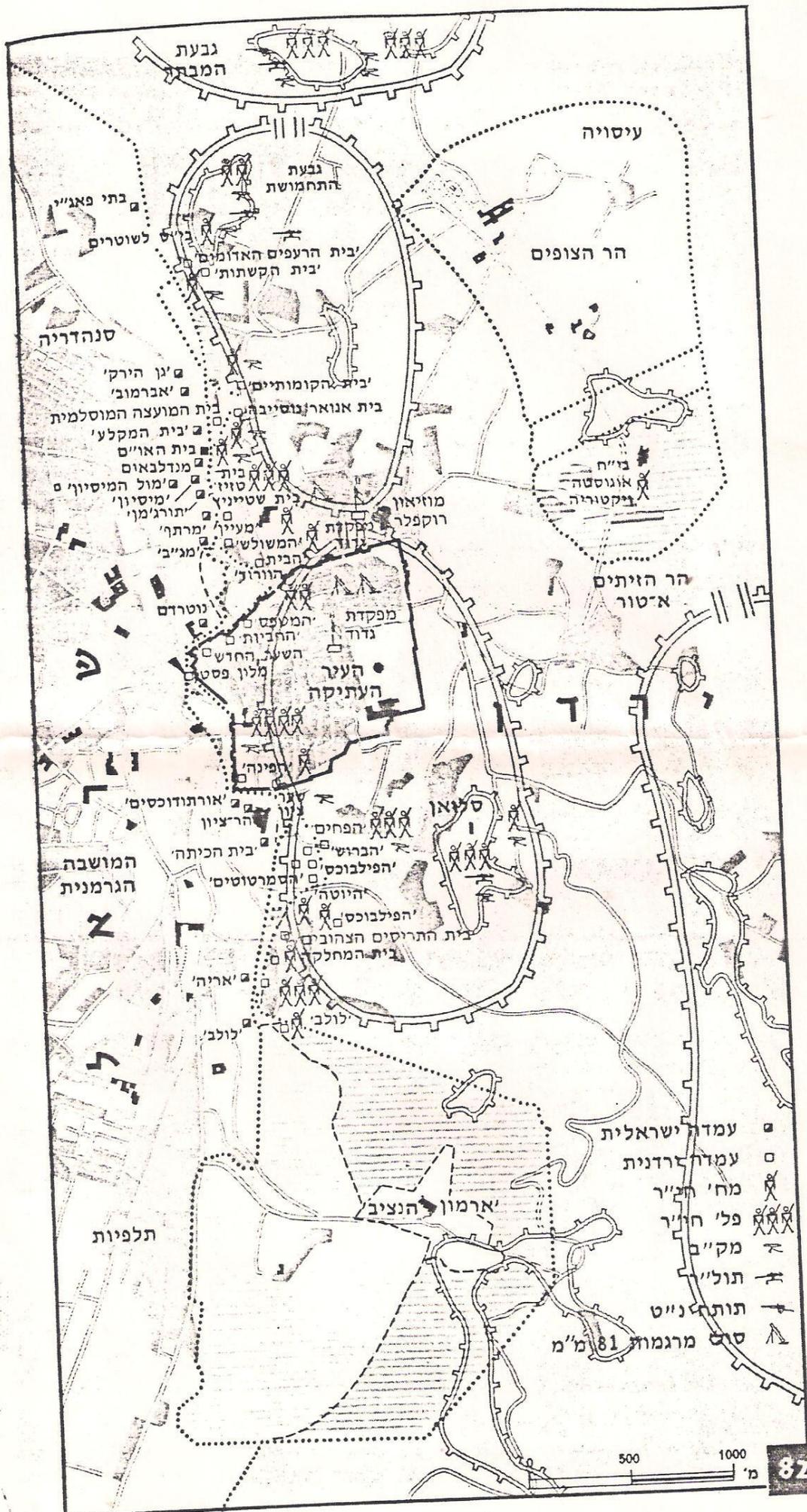
• תובלת נוסעים:

ב-1966 - 300,000 נוסעים

ב-1987 - 11,000 " "

הסיבות: (1) תובלה אחידית
 (2) נבישים מוהדים

קיס. אלון פיקוד המרכז

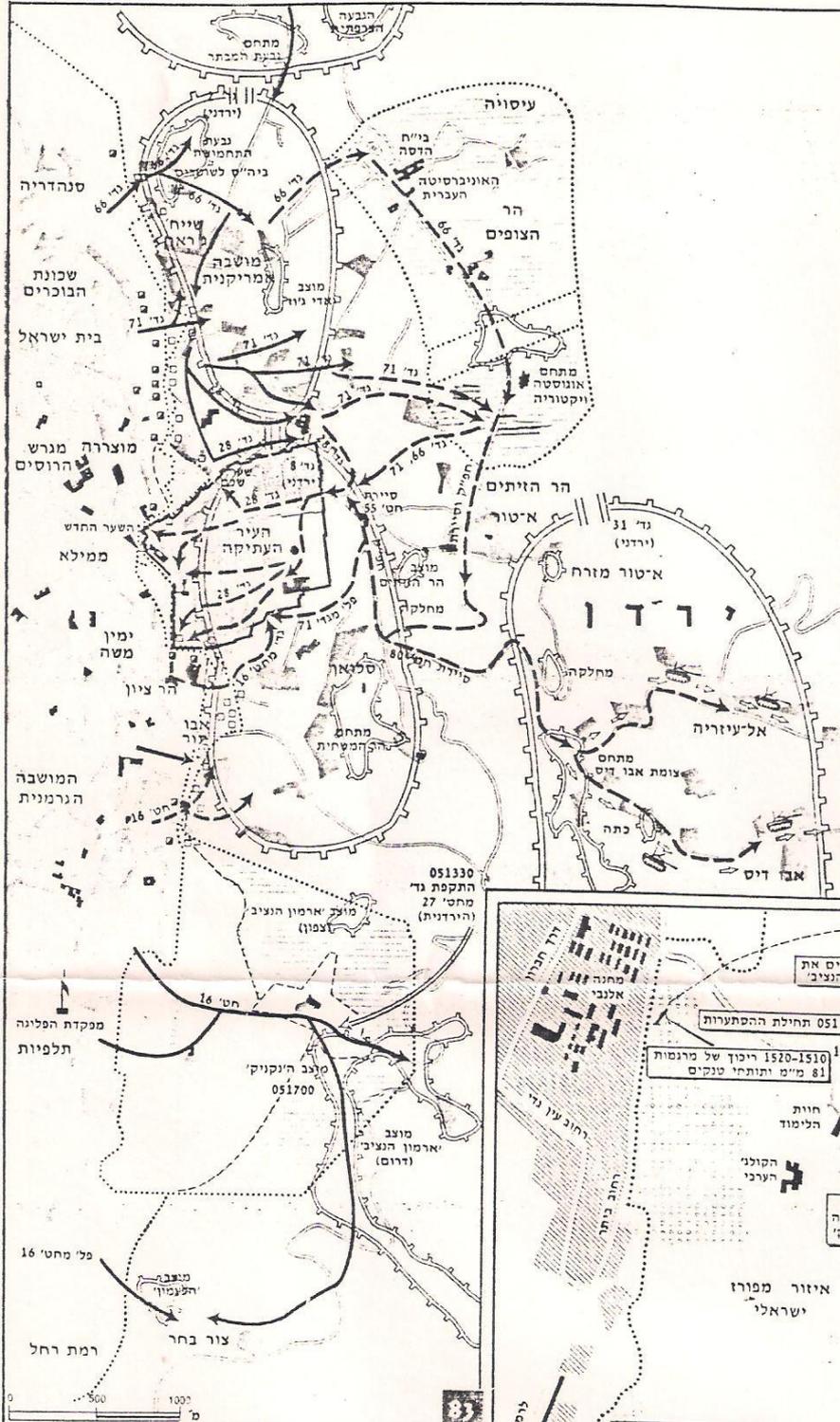
מהלכי הלחימה בירושלים

5 עד 7 ביוני 1967

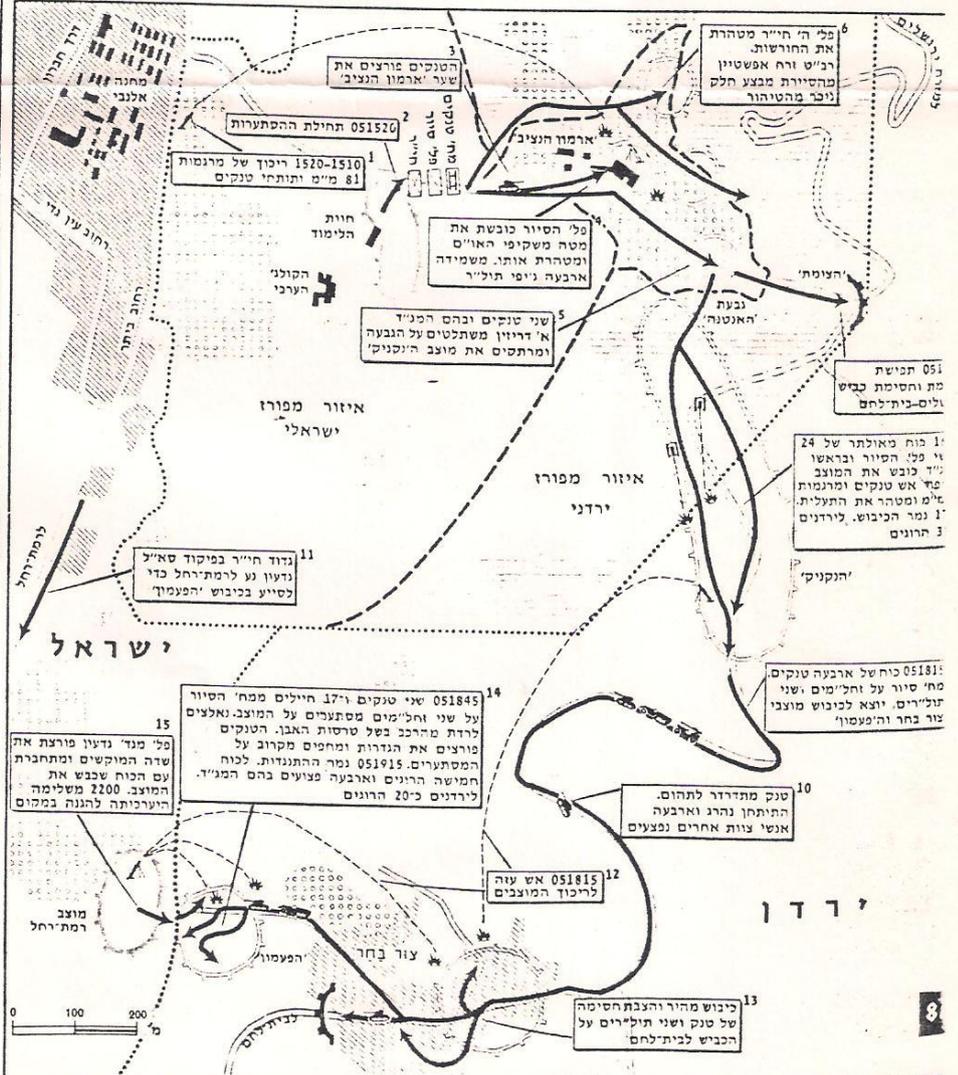
איתה של הלחימה (בין השעות 0945-1345 ב-5 ביוני) התנהלו פי אש סטטיים בנשק קל וכבד לאורך כל הקו העירוני. קבות ההתקפה הירדנית על 'ארמון הנציב' החל שלב הלחימה שון, שלב התקפת הנגד, שבו נכבש תוך זמן קצר איזור ארמון ב-צור-בחר ע"י חטיבה 16. המשמיה העיקרית של כוחות פיקוד כז היתה הבקעה של חטיבת השריון 10 ('הראלי') לרכס נבי סמואל את החיוני בתל אל-פול וחבירה אל הר הצופים מצפון. איבת הצנחנים 55 פעלה כדי להתחבר עם הר הצופים דרך שכונת ז' נראח וביה"ס לשוטרים. שלב זה ארך כ-24 שעות ובמהלכו וטטו מערכי ההגנה של חטיבות 2 ו-3 הירדניות, נכבשו מערכי הפרוודור והלקה הצפוני של ירושלים המזרחית עד לחומת העיר יקה.

שלב השני החל בצהרי ה-6 ביוני, והוא שלב השלמת הכיתור רור ירושלים. בתחילת נכבשה שכונת אבו תור ע"י גדוד מחטי' 16. משכו מילאה חטיבה 55 את התפקיד המרכזי במערכה, כאשר ה וכבשה את הרכס המזרחי של ירושלים (אגוסטה ויקטוריה והר ניס). שלב זה, שארך כ-20 שעות, הסתיים בשררו העיר העתיקה. זערכה על ירושלים היתה קשה וזרובת אבידות מכל המערכות ית הירדנית. נפלו בה 183 חיילי צה"ל. לירדנים היו כ-350 הרוגים.

- שלב א' 5-6.6.67
- שלב ב' 7.6.67
- עמדה ישראלית
- עמדה ירדנית

הסיירת הירושלמית בארמון הנציב

ירדן

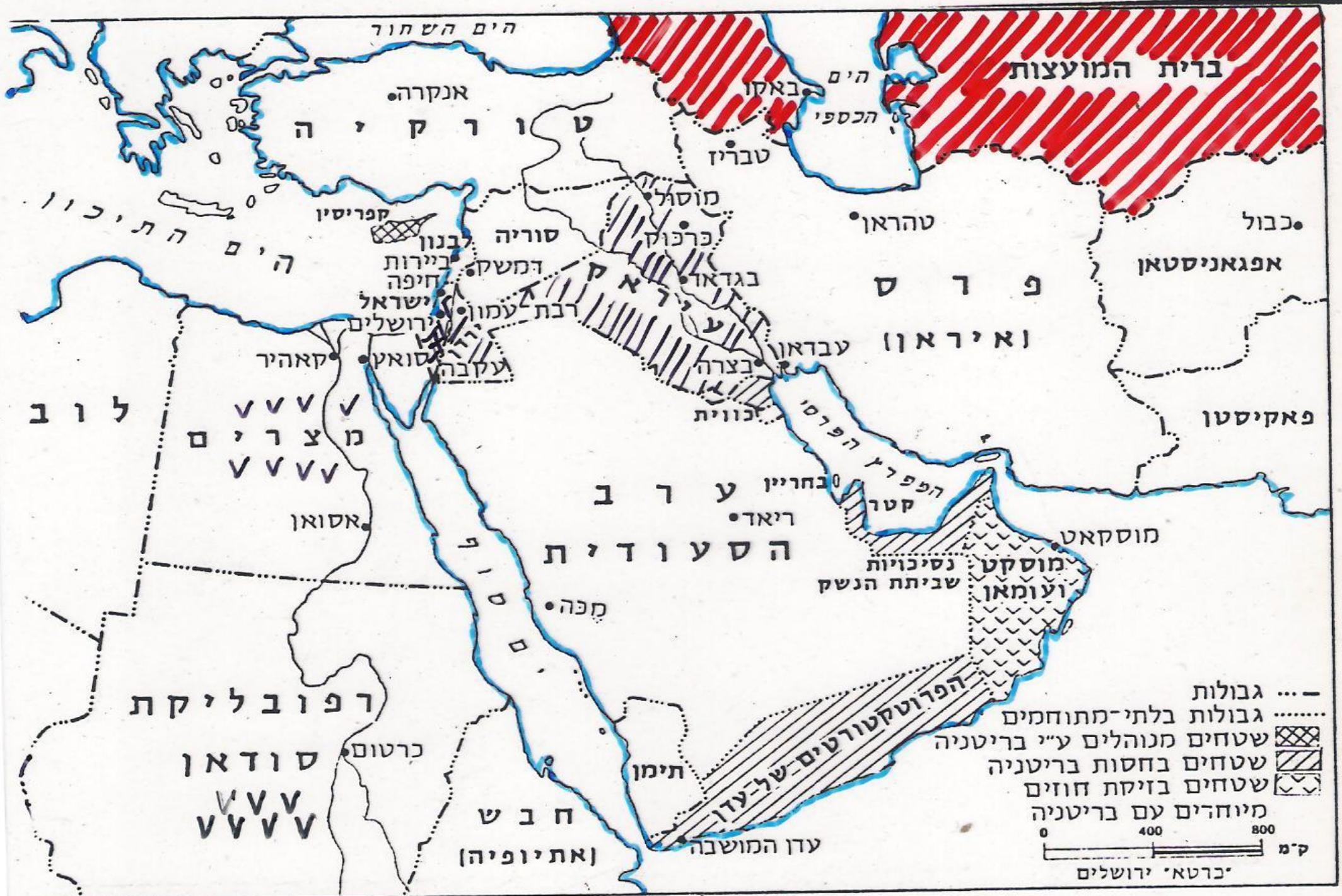
תאריכי מלחמת ישראל (הדפוס השלישי)

תלכנית טל	-	(26)	11	מפה 1
תלכנית שרון	-	"	12	" 2
תלכנית מאזדה/משפחה	-	"	13	" 3

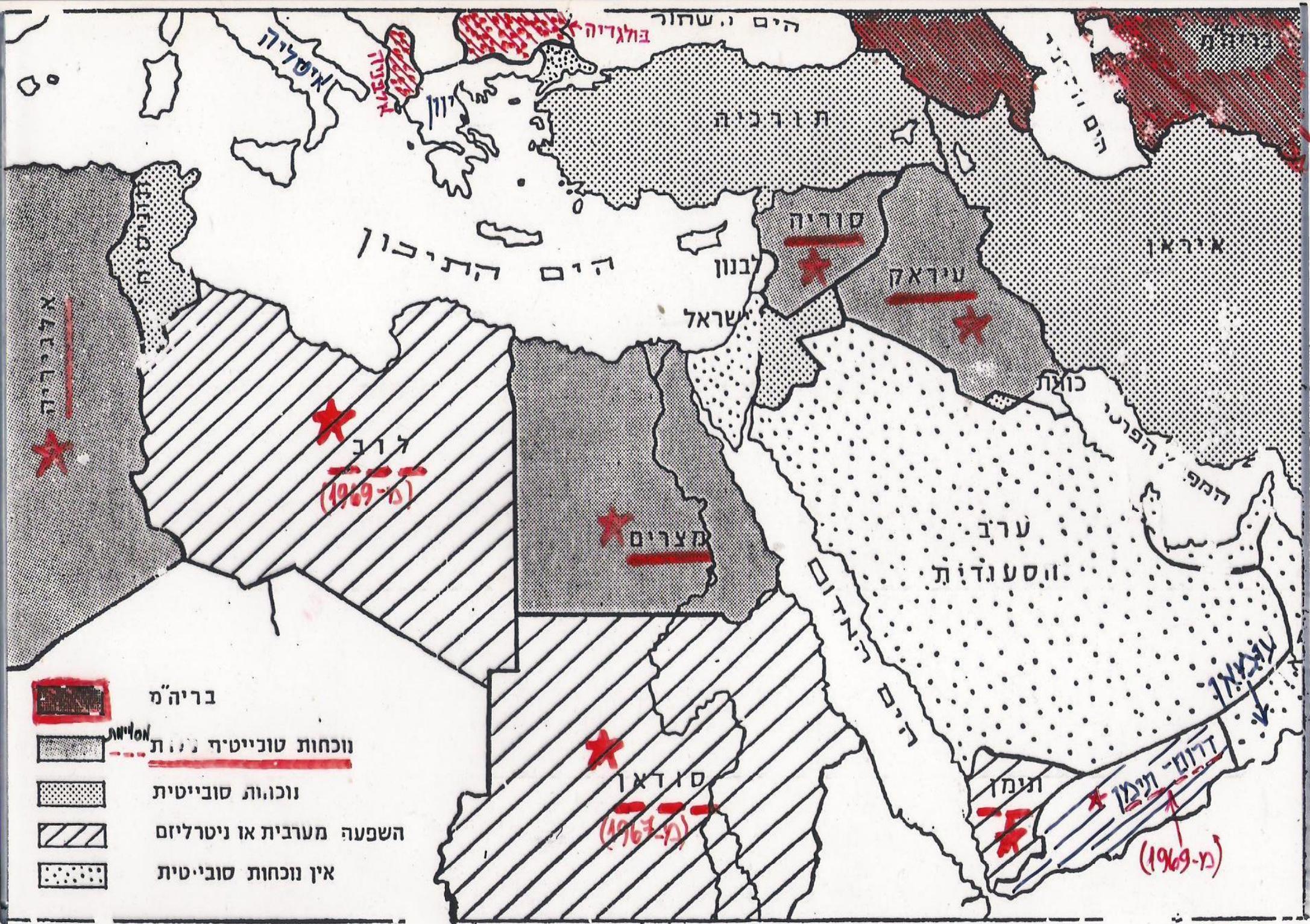
מלחמת ירידה

תלכנית המיתקפה הסורית (למ אמת שמואל הדמוני)	-	(45)	40	מפה 4
המזרות (למ את הטקסט ממוני)	-	"	41	מפה 5
יחסי כוחות צה"ל - צבאות לוד + צ"י ישראל לודק.	-	(48)	48	מפה 6
ההקדמה הסורית	-	(50)	56	מפה 7
היתקפת הנגד קנאן	-	(54)	61	מפה 8
המיתקפה הישראלית קדמת הצבא	-	(57)	80	מפה 9
לפת צירוף "סירוס"	-	(68)	82	מפה 10
הולדת צה"ל והצדא הולדרי	-	(69)	70	מפה 11
התגלה	-	(70)	93	מפה 12
התקפת הנגד הפולקובות	-	(75)	101	מפה 13
קלימת מיתקפת השרון הולדרי	-	(79)	104	מפה 14
מלדכת הצטוקה	-	(81)	110	מפה 15
הפריצה אלפרוקה (למ הדמוני, למ אמן מקום סוקרת אמ) החוק השמאלני, ממלדק אנאלק	-	(87)	127	מפה 16
הפסקת האש למ סוריה	-	(97)	128	מפה 17
הפסקת האש למ מצרים	-	"	136	מפה 18
אקובות צה"ל וצבאות לוד קי"הכ"פ	-	(98)	139	מפה 19
הפרדת הכוחות למ מצרים	-	(110)	140	מפה 20
למ סוריה	-	(112)	149	מפה 21
הסכמ הדוניים למ מצרים	-	"	149	מפה 22
מידצב איסני	-	(116)	154	מפה 23
שלקים קפוניו סני 1979-1982	-	(120)		מפה 24

X

מפת המזרח התיכון ב-1926

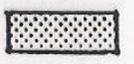
ברית"מ

נוכחות סובייטית נגות

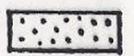
נוכחות סובייטית

השפעה מערבית או ניטרליזם

אין נוכחות סובייטית

תוכנית אלון

עפולה

פרדס-חנה

בית שאן

גשר הירדן

צוילת ליל הירדן

זדרה

זותן

לסיק

הירדן

הקו-הירוק

אלון-מורה

שכם

נפח-סבא

קדומים

אלקנה

אריאל

בית-אל

גשר אדם

פית

דאמאלה

עופרה

גשר אלנבי

לוד

דאמאלה

עמק איילון

יריחו

גשר עבדאללה

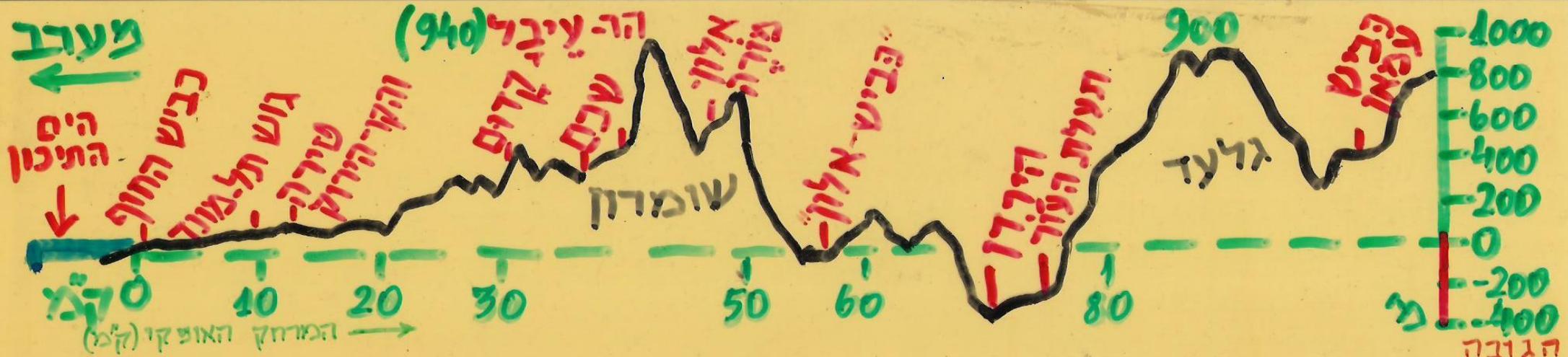
ירושלים

פרוזדור חיבור לירדן

גוש עציון

בית-לחם

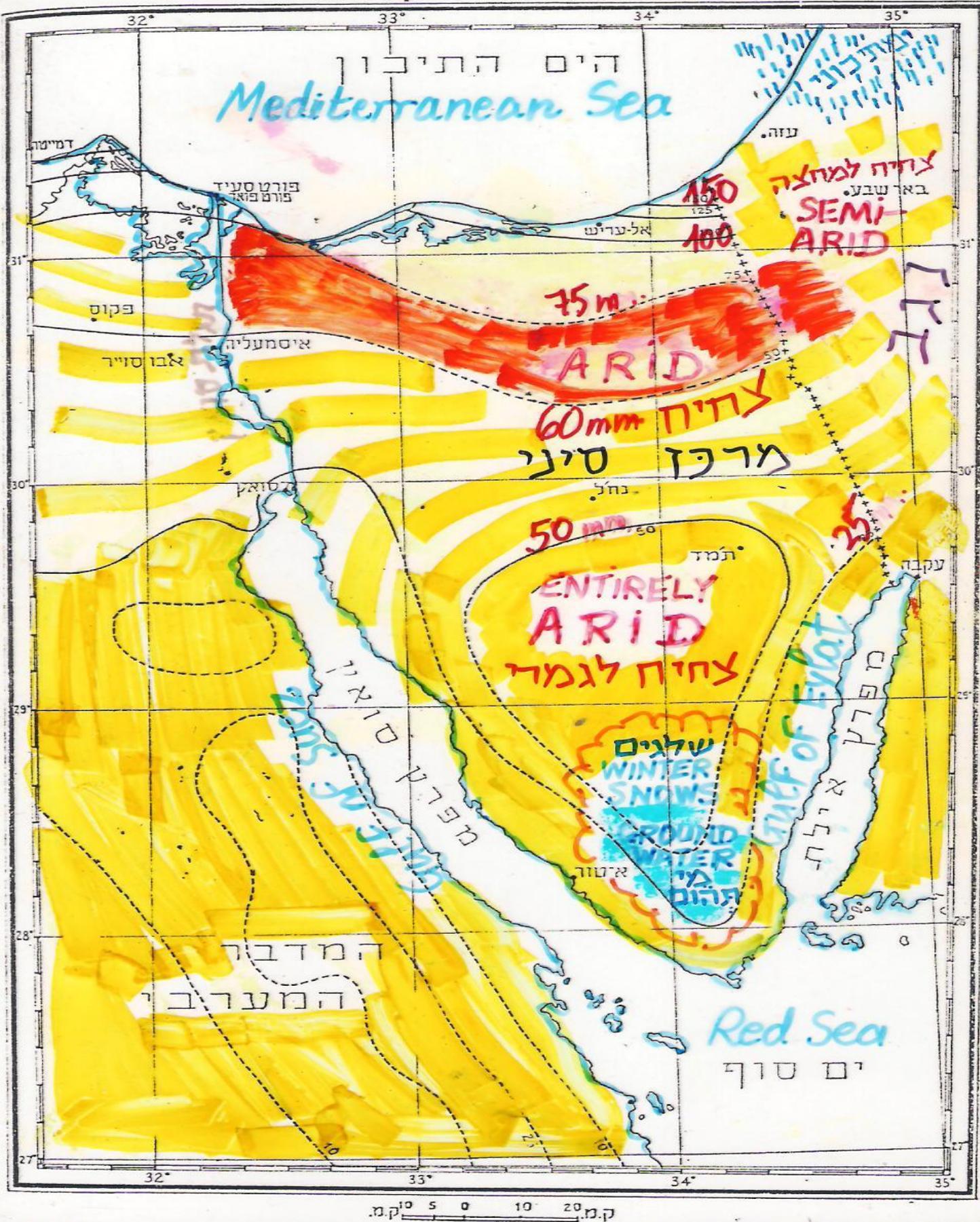

בעיות "תוכנית אלון":

1. אין התייחסות לנושא האתרואה האלקטרונית, המזייב היצמדות לשטחים הגבוהים להצבות של תחנות אלקטרוניות (אפ"ן), מכ"מים של חיל-אוויר וסוללות טילי קא.
 2. רצועת הרוחב של אלון צדה מדי מפדי למנוע מעבר מחבלים בפשך לילה אחד (ולקצ רוחב). הפשרה הטריטוריאליה הזאת נדחתה על הסף מספר פעמים דב ע"י המל"ך וזוסיין. אשף בודאי לא יקבל אותה.
- א. ש-לו-קו הגנה ביו"ש, עמ' 130-133.

חפת המשקעים

MAP OF PRECIPITATION
SINAI PENINSULA
(data in mm.)

שלבי מלחמות העצמאות

(א) 29.11.47 — 3.4.48

עד "מיבצע נחשון" מאורעות ראשונים (דמיון למאורעות 1936-1939): פעילות מחתרתית להגנות ישובים ודרכים. היוזמה, בעיקר ערבית. תגובותינו-פעולות תגמול.

(ב) 3.4.48 — 15.5.48

מ"מיבצע נחשון" ועד להקמת המדינה ופלישת מדינות-ערב. היוזמה-יהודית, התמוטטות ערביי א"י (טבריה, חיפה, עכו, צפת, מיבצעי יפתח, יבואי ומכבי).

(ג) 15.5.48 — 11.6.48

מהפלישה הערבית ועד להפוגה הראשונה. קרבות-בלימה (הדגניות, מלפיה, קדש, ג'נין, העירא-קים ב"משולש" משמ-הירדן, קווקג'י בסג'רה, גוש-עציון, נפילת העיר-העתיקה, פינוי הישובים מצפון לים, קרבות עמק-הילון, סלילת "דרך-בוצמה").

(ד) 11.6.48 — 19.7.48

ההפוגה הראשונה (11.6-9.7) וקרבות "עשרת-הימים" (9.7-19.7). יוזמת צה"ל, וכיבוש עמקים בכמה חזיתות. (נסיגת ג'נין, מיבצע ברוש, קווקג'י על סג'רה, מיבצע-דקל על נצח-ציפור, כיבוש "המשולש-הקטן" בכרמל, מיבצע דני בלוד ורמלה, קרבות קולה, פישלון מס 5 בלטרון, מיבצע-קדם וכישלון הפריצה לעיר-העתיקה).

(ה) 19.7.48 — 19.7.49

ההפוגה השנייה. המיבצעים האחרונים הגדולים (יואב, עשר-המכות-פריצת הדרך לנגב-אוקטובר 1948, חירם-לשיחרור הגליל, אסף וחורב (עין)-בנגב, דצמבר 48 וינואר 49; עובדה-לכיבוש אילת ועין-גדי). חתימת הסכמי שביתת-הנשק.

מיקרא:

שטח בשליטת "ההגנה"

ישוב יהודי מנותק

ישוב יהודי מנותק לסידוגין

ישוב ערבי מנותק

שטח ערבי מאוקף

עיר ערבית

מפת ניתוק הרצף הטריטוריאלי היהודי מרץ 1948

גרסה: י. ערמלי 92'

מבצע "דקל", 8-18 ביולי 1948

המפקד: חיים לסקוב.

הרקע: קווי חזית ארוכים מדי;

הוחלט על שתי מיתקפות מקבילות: (1) בגליל-המערבי, נגד צבא קונק'רי, שלחץ ללא הרף על משלטי סגרה (אילנה) החולשים על צומת-גולני, וכתוצאה מכך נחלש אגפו בגליל-המערבי.

(2) נגד הסורים במזבלעת משמר-הירדן (מיבצע ברוש).

הכוחות: חטיבה 7 (בפיקוד בן-דונקלמן) + גדוד 21 מחטיבת פרמלי.

השלבים העיקריים:

● (1) 5 יממות (8-14 יולי): פיבוש פפר-יאסיף, עד ירכא ומישור עפול, מעלה-אחיהוד (ברוזה) ושפרעם (בתיאום עם הדרוזים בעירקה). גם לאחר פיבוש שפרעם הגביר קונק'רי את התקפותיו על משלטי סגרה, שהגיעו לשיאן ב-14 וב-16 ליולי.

● (2) הפריצה על ציר שפרעם-צפורה (צפורה)-נצרת של חט' 7. זו נכבשה ב-16 ביולי. במקביל כבשו יחידות מגדוד 13 (גולני) את מוג'ידל והתחברו לכפר-החורש. כל הכפרים, מזרחה לנצרת, עד טורעאן, נכבשו למחרת. ב-18 ליולי נכבשו לופיה וצומת-גולני. כביש חיפה-נצרת-טבריה נפתח!

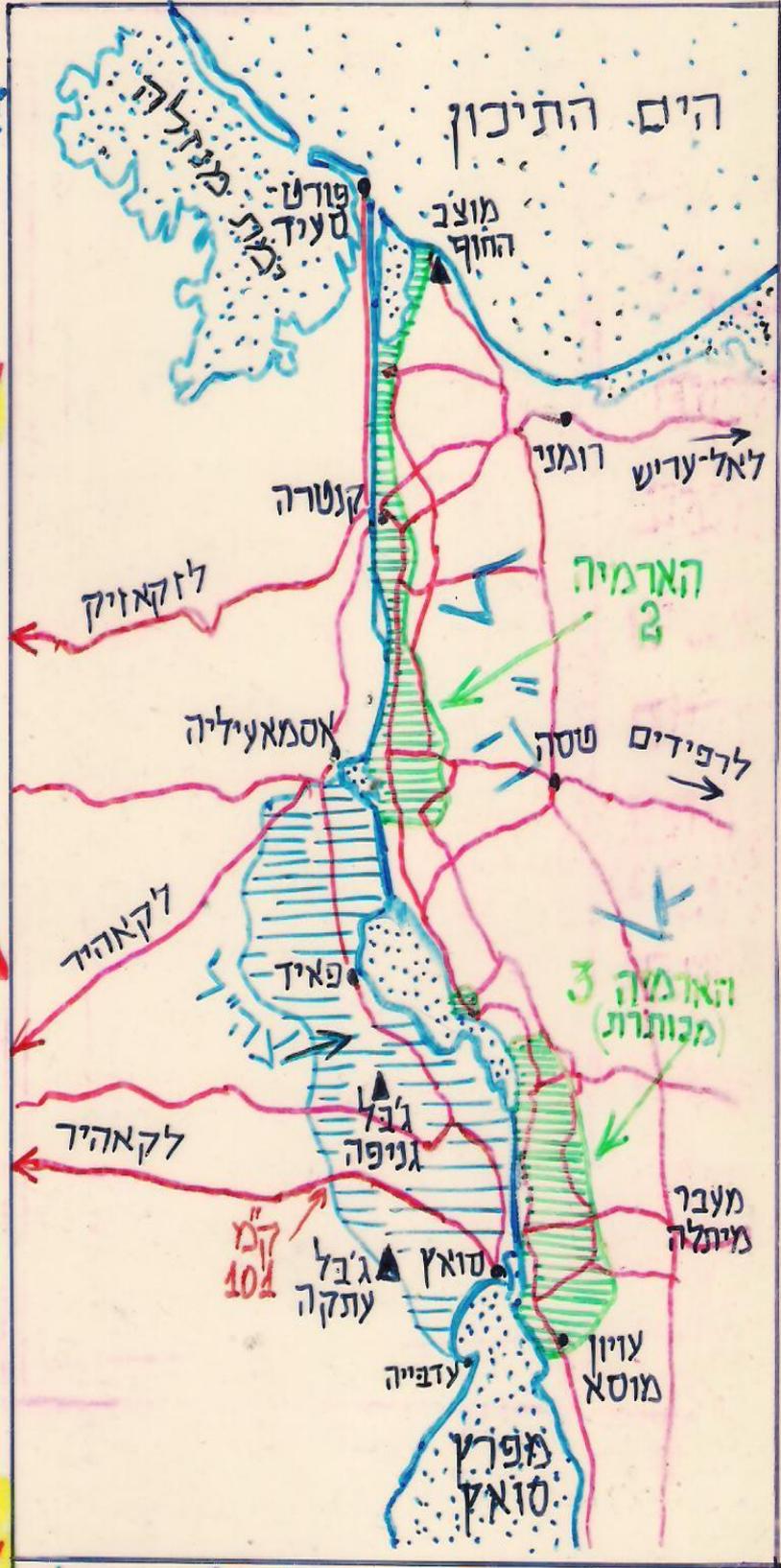
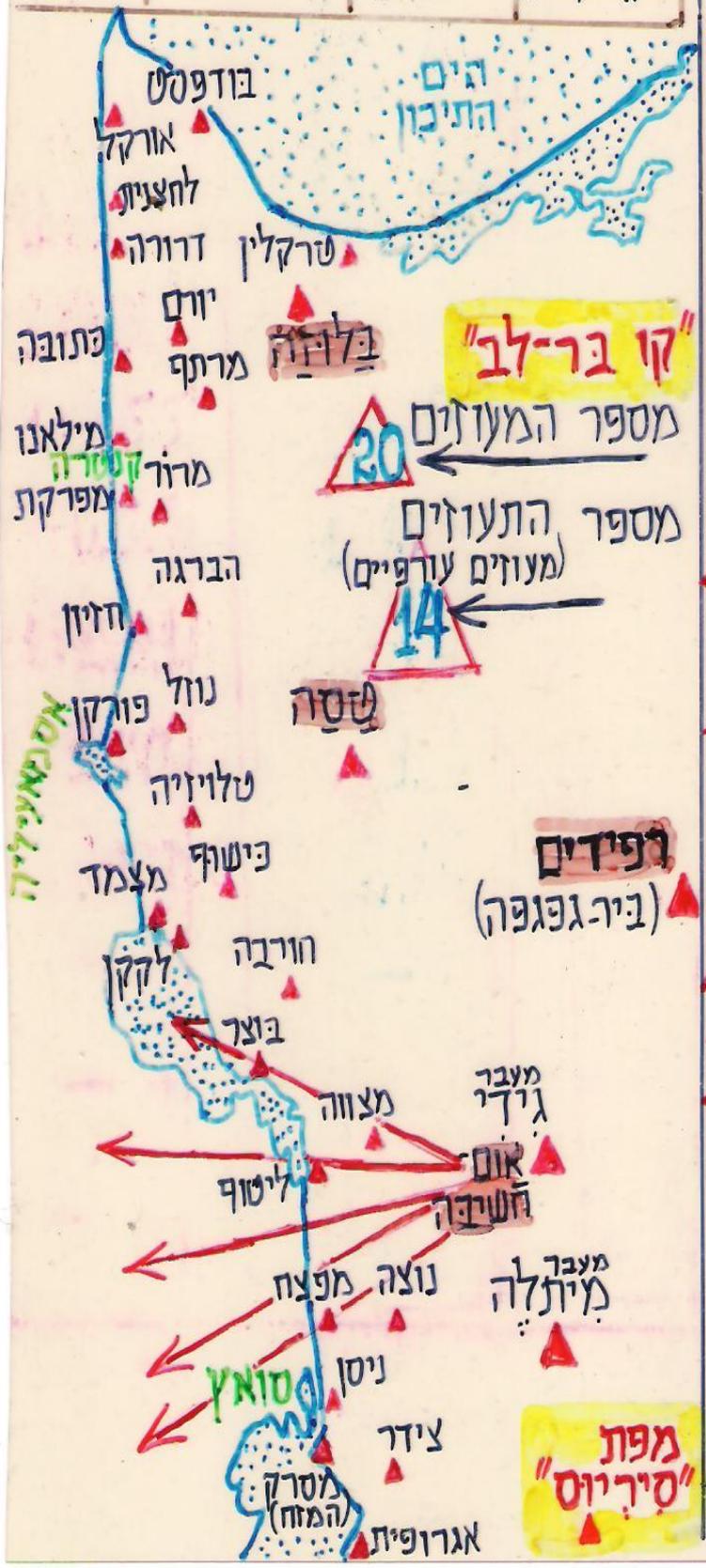
(מקור: ההיסטוריה של א"י
כרך 10, עמ' 118/9; 128)

עוצמת צבאות ערב ב-1947

תקציב 1946/7	חיל-האוויר	צבא היבשה	המדינה
8,409,713 ל"מ (1 ל"מ = 1 ליש"ט, קצת יותר מ-1 לא"י)	4,030 חיילים 220 טייסים 10 טייסות (מהן: 8 טייסת- קרבי)	35,000 חיילים, 2 דיביזיות + 2 חטיבות עצמאיות. טנקים ותותחים - במספר לא ידוע.	מצדיים
26.5 מיליון לירות-סטרלינג (= 2.7 מיליון לא"י)	~50 מטוסים, רובם - אימון וקישור	11,800 חיילים + 3,500 זנדארמים 5 גדודים + 1 חטיבה עצמאית 40 טנקים קלים "רנו" תותחים, נגמ"שים	סוריה
10.5 מיליון לירות-לבנוניות (= 1.1 מיליון לא"י)	7 מטוסי-אימון	3,605 חיילים 2,000 זנדארמים 4 גדודים 3 גדודי זנדארמריה אלמנטים של שריון והנדסה.	לבנון
6,533,700 דינר (1 דינר = 1 ליש"ט) (80 מטוסים "פיקורי" ספיטפייר") ב-4 טייסות	80 מטוסים (80 מטוסים "פיקורי" ספיטפייר") ב-4 טייסות	25,000+ חיילים (1946) 2 דיביזיות + 1 לאימונים (ובה) חטיבה עצמאית 20 טנקים 200 שריוניות גדודי-תותחנים	עיראק
7,500,000 לא"י " 1,400,000 (לחיל-הספר)	(-)	18,000 ב"לגיון הערבי" 6,000 בחיל-המידבר (גמלים) תותחים ושריוניות 200 טנקים ושריוניות ארטילריה	ירדן
?	(-)	25,000 רגליים (?) - מפסימום 5,000 " (?) - מינימום 12,000 מיליציות שבטיות	סעודיה
לא פולל חילות אוויר זים)	מינימום 98,405 מפסימום 141,905	חיילים חיילים וזנדארמים	סה"כ

מלהמת יום-הפפורים 1973
 בגיזרה המצרית
 (סיני ומבוא-מצריים)

יחסי הכוחות 7-1 אוקטובר		צה"ל	
המצרים	2,200	290	טנקים
כוחות יחסי	1:45.5	44	ארטילריה
	50	4	סוללות (טיילו ק.א.)
	1:12.5		

תוצאות מלחמת ששת הימים

בללית:

(1) גידול שטח המדינה פי 4³ ויותר (מ- 20,250 קמ"ר ל- 88,000 קמ"ר, ומזה יותר מ- 60,000 קמ"ר בסיני).

(2) התקצרות הגבולות היבשתיים ב- 34%. (מצריים: 206 ק"מ ← 160 ק"מ)

- עזה : 59 ← (-)
- לבנון : 82 ← 110
- סוריה : 77 ← 80
- ירדן : 561 ← 300

ס"ה : 985 ← 650

(1)+(2) = יצירת "עוצמת-גיאוגרפית" ואסטרטגי.

(מ- 50 מ' גבול לכל 1 קמ"ר ל- 7 מ' גבול לכל 1 קמ"ר)

(3) התארכות החופים הימיים פי-3.9.

- הים-התיכון : מ- 190 ק"מ ← 400 ק"מ
- ים-המלח : מ- 53 ← 100
- מפרץ אילת : מ- 11 ← 500
- מפרץ סואץ : (-)

ס"ה : מ- 254 ק"מ ל- 1000 ק"מ

(4) תוספת גדולה של אוכלוסיה ערבית ב-1967:

י"ש - 595,900
 עזה - 389,700
 ס"ה - 985,600

השלכות:

- (1) גידול מרחב-האזרחי האזרחי של ישראל.
- (2) מרבית שטח הישוב היהודי הצפוף יצא מטווח ארטילרי.
- (3) בידות-ערביות (דמשק, עמאן וקאהיר) קרבו מאוד לגבול. שטחי ישוב עירוניים ערביים הפכו לאזורי-ספר.
- (4) העוצמת האסטרטגית העניק לצה"ל את אופציות המיגננה והנסיגה.
- (5) קווי-הפסקת-האש נשענו על תוואי-שטח נוחים מאוד: תילי-הגעש בגולן, הקניונים של נ. ירמון ודוקד, בקעת-הירדן, תעלת-סואץ וכתף-החרמון.
- (6) הניסד האיום הסורי על צי-הירדן והפנרת, על עמק-החולה ובקעת-כנרת.
- (7) המרחבים והמחזקים חייבו אחזקת פוחות-גדולים (הגדלת הצבא הסדיר והארכת שירות המילואים). התארכות החופים חיבה חידוש ותגבור חיל-הים.

1967

מצלחמות

ששת-ה'מים: יחסי פוחות פמותיים בין צה"ל וצבאות-ערב

צה"ל (פולל מילואים)	ס"ה	עיראק	סוריה	ירדן	מצרים	
275,000	456,000	80,000	70,000	56,000	250,000	• חיילים
1,093	2,750	630	550	270	1,300	• טנקים
681	2,084	600	460	184	840	• תותחים (לא פולל ניצ)
247	568	151	94	24	299	• מטוסים (קרוב-הפצה)
15	118	-	26	-	92	• כלי-שייט (לא פולל סירות-משמר ונחתות)

סיכום: יחסי פוחות פמותיים

1:7.9	• כלי שייט	1:3.1	• תותחים	1:1.7	• חיילים
	• מצלחמותיים	1:2.3	• מטוסים	1:2.5	• טנקים

המקור: אטלס ברטא, עשור שני, 1920, עמ' 52

פוטנציאל החזית-המצורחית (סוריה, ירדן, עיראק) מול צה"ל (1988)

החזית-המצורחית ↔ צה"ל
 • משגרי-טילים (ק"ק)

60 (סוריה)
 50 (עיראק)
 110 ↔ 12 צה"ל (1:9.2)

• מילואים-צבאות ערב

300,000 (סוריה)
 45,000 (ירדן)
 480,000 (עיראק)
 825,000 (מילואים)
 1,021,000 (+סדירים)
 1,846,000 ↔ 440,000 צה"ל (1:4.2)

החזית-המצורחית ↔ צה"ל
 • סדירים: (2.2 מיליון נאט"ו)
 396,000 סוריה
 70,000 ירדן
 555,000 עיראק
 1,021,000 ↔ 440,000 (1:2.3)

• טנקים: (16,500 נאט"ו)
 4,100 סוריה
 1,025 ירדן
 5,540 עיראק
 10,665 ↔ 3,790 (1:2.8)

• טנקים באיכות טובה
 • מטוסי-קרב: (4,000 נאט"ו)
 1,815 ↔ 1,040 (1:1.7)
 650 סוריה
 107 ירדן
 705 עיראק
 1,462 ↔ 682 (1:2.1)

• מסוקי-תקיפה:
 299 ↔ 77 (1:3.9)
 115 סוריה
 24 ירדן
 160 עיראק

המקור: המכון ללימודים אסטרטגיים, אוניברסיטת תל אביב, 1988.

6 מלחמות ישראל - השוואה כמותית

(1) מלחמת העצמאות 1947-1949, הארובה ביותר. 4 חזיתות - לבנון,

סוריה, עבר-הירדן ומצריים + פוחות עזר נוספים (עיראק, סעודיה).
אבידות איומות: 6,000 הרגים (מתוך סך אוכלוסיה בת 650,000 נפש,
יותר מ- 0.9% מפל האוכלוסיה)

(2) מיבצע קדש. קצר ביותר: 100 שעות. חזית אחת - מצריים. פחות
מ- 200 הרגים. שיתוף צבאי ישיד עם צרפת, ובעקיפין - עם בריטניה.

(3) מלחמת ששת-הימים. קצרה למדי (6 ימים). 3 חזיתות בעת ובעונה
אחת: מצריים, ירדן, סוריה. אבידות: כ- 800 הרגים.

(4) מלחמת ההתשה 1968-1970, מלחמת 1000 הימים. חזית אחת -
מצריים. אבידות: כ- 400 הרגים. ברקע: מאבק הסדרור של אש"ף.

(5) מלחמת יום-הכפורים 18 ימים באוקטובר 1973. 2 חזיתות -
מצרית וסודית. אבידות כבדות - כ- 2500 הרגים.

(6) מלחמת שלום-הגליל

קורי
הפסקת
האש
1967

המאורחות
המאורחות

המאורחות
המאורחות

צננון

סווייה

גולן

שורון

יהודה

הנגב

ירדן

סיני
גבול-תיה

סעודיה

מפרץ איילת

ההר
הגבוה

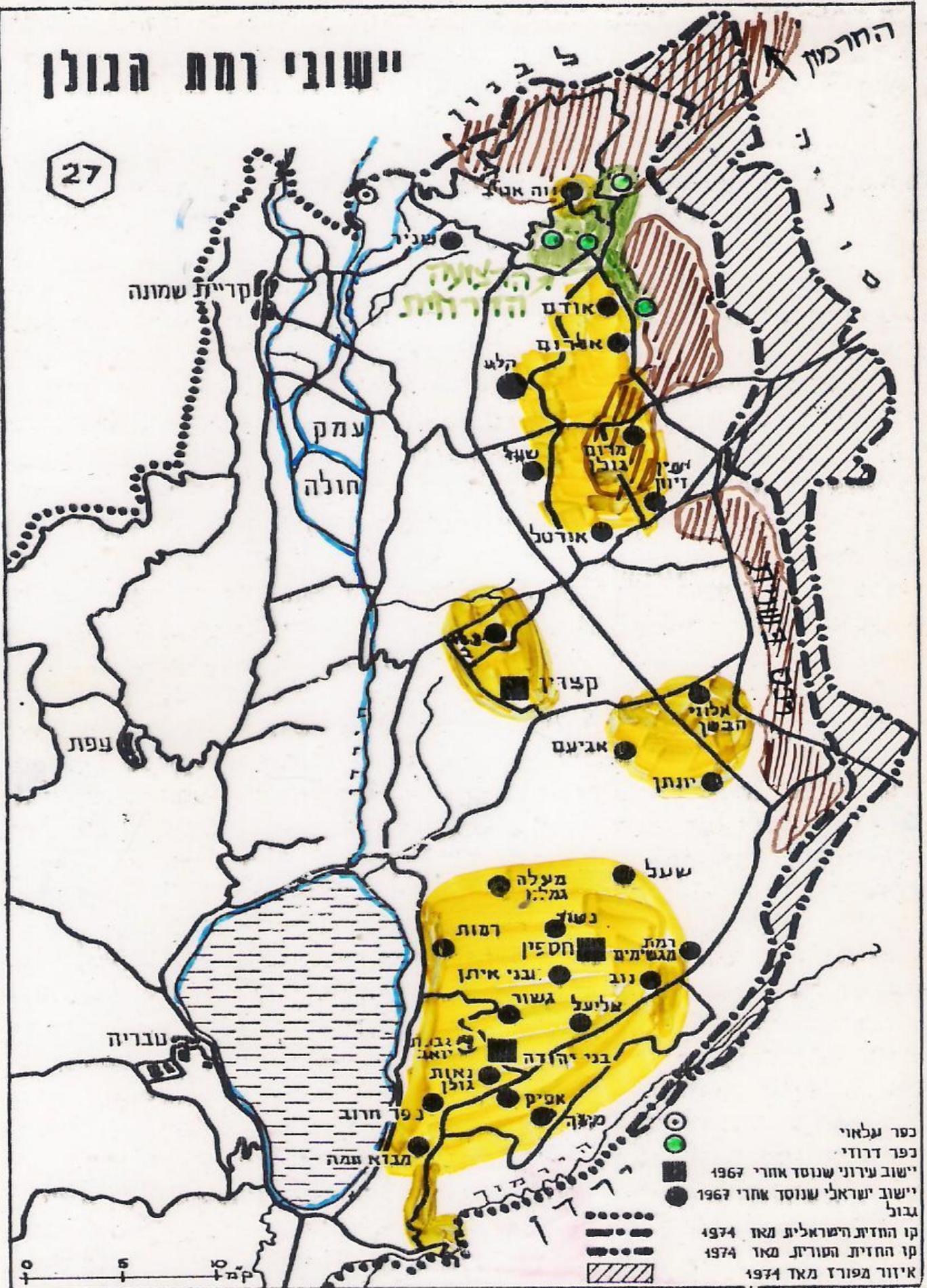
מיצרי
טירן

אמון סור

מצרים

יישובי רמת הגולן

27

א. אפרת/ גיאוגרפיה ופוליטיקה בישראל

רמת הגולן

גוש התישבות

דרוזים

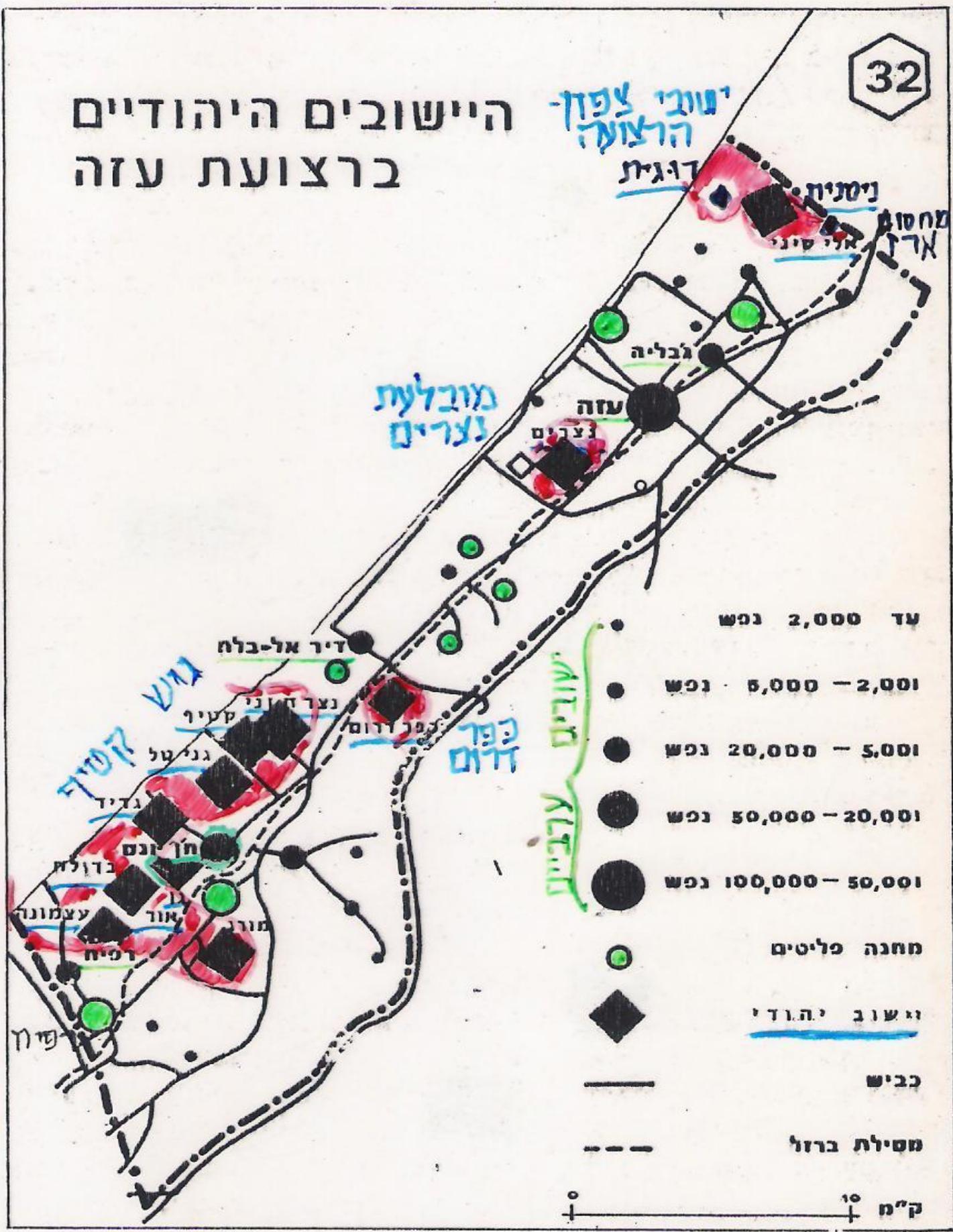

32

היישובים היהודיים
 ברצועת עזה

יטובי צפון
 הרצועה

מובלעת
 נצרים

גוש קטיף

כפר דרום

ערים ערביות

דיר אל-בלח

נצר חוסיין

קטיף

גני טל

חן יונס

בדולח

עצמונה

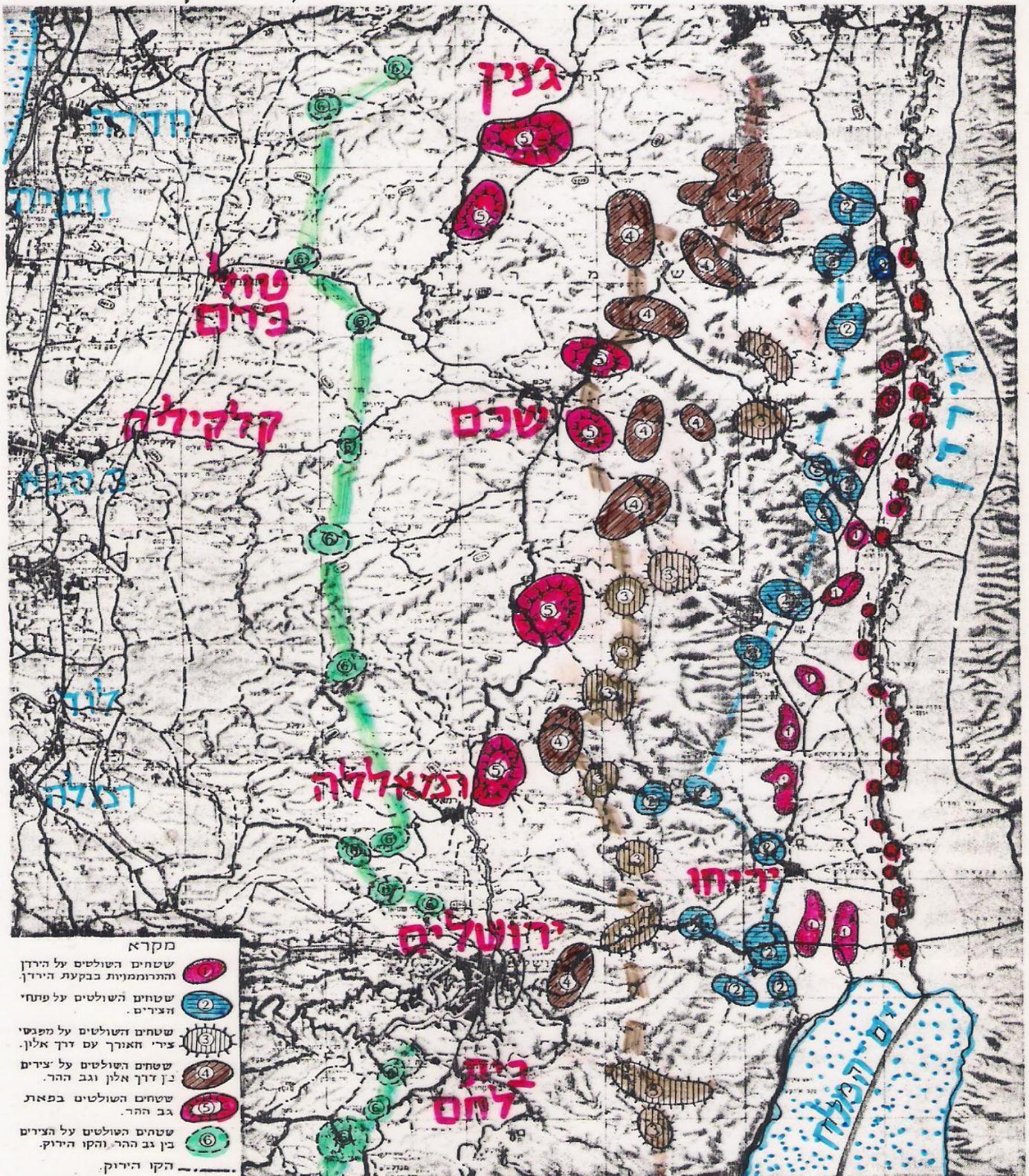
אור

מורג

רפיח

פיח

קו הגנה אפשריים ביהודה ושומרון לכוון מזרח

- מקרא**
- 1. שטחים השולטים על הירדן וההרוממות בבקעת הירדן.
 - 2. שטחים השולטים על פתחי הצירים.
 - 3. שטחים השולטים על מפגשי צירי האורך עם דרך אלון.
 - 4. שטחים השולטים על צירים בין דרך אלון וגב ההר.
 - 5. שטחים השולטים בפאת גב ההר.
 - 6. שטחים השולטים על הצירים בין גב ההר והקו הידוק. הקו הידוק.

© המרכז למחקר אסטרטגים-1982

קנה המידה
0 5 10 15 20 ק"מ

תרשים מס' 6

תרשים מס' 6: קו הגנה אפשריים
 במפה מוצגים שישה צירופי שטחים שולטים המאפשרים הגנה כנגד התוקף הבא ממזרח. המזרחי שביניהם הינו בקרבת הירדן והמערכי ביותר נמצא ממערב לגב ההר. מתוך ששת הצירופים, קו הגנה בעלי היתרונות הגדולים ביותר הינו א. השטחים השולטים על פתחי הצירים (קו הגנה מס' 2) בשילוב גשר קומי (תלק מן השטחים השולטים בקו הגנה מס' 1). ב. השטחים השולטים על מפגשי צירי האורך עם כביש אלון (קו הגנה מס' 3).

הצעות גבולות בסיני

- 1892 הצעת לורד קרומר —
- 1892 הצעת מוזוטאר באשא >
- 1905 הצעת פשרה תורפית ---
- 1906 הגבול שניכפה על —
- הבריטים אחרי תקיפת עקבה —

